

KIERUNKOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

dla kierunku: **położnictwo I st.**

Wydział Nauk o Zdrowiu

WIEDZA – w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie
budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górne i dolne, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ krwiotwórczy, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układ płciowy, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna, krążenie maczyno-płodowe), w tym różnice w budowie ciała noworodka, niemowlęcia i człowieka dorosłego;
budowę i funkcjonowanie miednicy kostnej i mięśni dna miednicy jako kanału rodnego;
neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie człowieka;
fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu człowieka: układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu krążenia, układu krwiotwórczego, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, układu nerwowego, narządów zmysłów, powłoki wspólnej, układu hormonalnego, układu immunologicznego;
fizjologię rozrodu i laktacji;
udział układów i narządów organizmu człowieka w utrzymaniu jego homeostazy oraz zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w przypadku zaburzenia jego homeostazy;
podstawy działania układów regulacji oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego w utrzymaniu homeostazy;
mechanizmy odporności wrodzonej i nabytej oraz humoralnej i komórkowej;
podstawowe pojęcia z zakresu patologii organizmu człowieka;
czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne oraz ich wpływ na organizm człowieka;
zagadnienia z zakresu patologii szczegółowej układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu krążenia, układu krwiotwórczego, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, układu nerwowego, narządów zmysłów, układu hormonalnego, układu immunologicznego oraz zaburzeń metabolicznych, gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej;
podstawy zaburzeń w funkcjonowaniu układu immunologicznego: alergię, choroby autoimmunologiczne, immunologia nowotworów;
procesy spermatogenezy, spermiogenezy i owogenezy, zaplemnienia i zapłodnienia;
stadia rozwoju zarodka ludzkiego, budowę i czynność błon płodowych i łożyska oraz

etapy rozwoju poszczególnych narządów;
uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;
budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenezy;
zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej;
problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie i jej znaczenie w diagnostyce, w tym w diagnostyce prenatalnej;
problematykę genetycznych i immunologicznych przyczyn niepłodności;
nowoczesne techniki badań genetycznych;
podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne);
mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie człowieka;
rolę witamin, aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych;
wpływ na organizm człowieka czynników zewnętrznych takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące, w tym radonu występującego w środowisku;
podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej;
klasyfikację drobnoustrojów, z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;
poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania, powodowane przez nie przemiany w organizmie człowieka i działania uboczne;
poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;
wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;
działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;
podstawowe zasady farmakoterapii; A.W32. zasady farmakoterapii i fitoterapii w
zasady farmakoterapii i fitoterapii w położnictwie, neonatologii i ginekologii oraz wpływ leków na płód i noworodka karmionego piersią, w tym teratogenne i embriotoksyczne

działanie leków;
zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;
zasady leczenia krwią, jej składnikami i środkami krwiozastępczymi;
metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej.
psychologiczne podstawy rozwoju człowieka i jego zachowania prawidłowe i zaburzone;
problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne, w tym zachowania adaptacyjne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
etapy rozwoju psychicznego człowieka i prawidłowości występujące na poszczególnych etapach tego rozwoju;
pojęcia emocji, motywacji, temperamentu i osobowości oraz cechy osobowości zdrowej, zaburzenia osobowości;
podstawowe zagadnienia z zakresu psychologii prenatalnej i prokreacyjnej;
etapy rozwoju dziecka od poczęcia do narodzin, czynniki psychospołeczne warunkujące jego rozwój w okresie prenatalnym i czynniki sprzyjające tworzeniu się więzi rodziców z dzieckiem poczętym;
psychospołeczne aspekty kolejnych okresów w życiu kobiety od pokwitania do senium oraz tranzykcji płci;
istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele, style i bariery w komunikacji interpersonalnej;
specyficzne problemy psychologiczne występujące w poszczególnych okresach życia kobiety (okres dojrzewania, okołoporodowy i klimakterium);
znaczenie wsparcia społecznego i psychologicznego w zdrowiu i chorobie oraz w sytuacjach szczególnych w opiece zdrowotnej, w szczególności w opiece położniczej, neonatologicznej i ginekologicznej;
teorie stresu psychologicznego, zależności między stresem a stanem zdrowia oraz inne psychologiczne determinanty zdrowia;
podejście salutogenetyczne i podejście patogenetyczne do zdrowia i choroby;
procesy adaptacji człowieka do życia z chorobą przewlekłą lub o niepomyślnym rokowaniu i uwarunkowania tych procesów;
techniki radzenia sobie ze stresem, redukcji lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania zespołu wypalenia zawodowego i zapobiegania jego powstawaniu;

pojęcia i zasady funkcjonowania rodziny, grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu;
wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;
zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;
pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;
zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć i wiek;
społeczne konsekwencje choroby, bezdzietności i ciąży niepożądaney oraz problemy małoletnich i samotnych matek;
aktualne i prognozowane zmiany społeczne wpływające na funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz warunki wykonywania zawodu położnej;
postawy społeczne wobec zdrowia i systemu ochrony zdrowia;
podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego chorowania, zdrowienia, hospitalizacji i umierania;
problematykę prowadzenia edukacji zdrowotnej;
metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych;
podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w funkcjonowaniu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy;
podstawowe regulacje prawne z zakresu systemu ochrony zdrowia, w tym z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego, obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej;
podstawy prawne wykonywania zawodu położnej, w tym prawa i obowiązki położnej oraz formy prawne wykonywania zawodu położnej, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków;
zasady odpowiedzialności pracowniczej, zawodowej, cywilnej i karnej związanej z wykonywaniem zawodu położnej, z uwzględnieniem zdarzenia niepożądanego, przewinienia zawodowego i błędu medycznego;
prawa człowieka, prawa dziecka, prawa pacjenta i prawa przysługujące kobiecie rodzącej oraz uprawnienia związane z rodzicielstwem;
pojęcie zdrowia publicznego i zadania z zakresu zdrowia publicznego;
kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;
podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby;

istotę profilaktyki i prewencji chorób;
zasady funkcjonowania systemów opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz warunki dostępu do świadczeń zdrowotnych;
swoiste zagrożenia zdrowia występujące w środowisku zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy;
międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (<i>International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems</i> , ICD-10), funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (<i>International Classification of Functioning, Disability and Health</i> , ICF) oraz procedur medycznych;
przedmiot etyki ogólnej i zawodowej położnej;
problematykę etyki normatywnej, w tym wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy położnej;
istotę podejmowania decyzji etycznych i zasady rozwiązywania dylematów moralnych w pracy położnej;
Kodeks etyki dla położnych Międzynarodowego Stowarzyszenia Położnych (<i>International Confederation of Midwives</i> , ICM) i Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej;
problemy bioetyczne w aspekcie sztucznej prokreacji, transplantacji, eksperymentów medycznych (w szczególności klonowanie embrionów ludzkich), eutanazji oraz surogacji, procedur adopcyjnych i ustalania ojcostwa, a także tranzycji płci;
odrębności kulturowe i religijne oraz wynikające z nich potrzeby pacjentek, ich rodzin lub opiekunów oraz zasady interwencji położniczych zgodnych z etyką zawodową;
priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;
znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy zespołu;
rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety;
proces podejmowania decyzji w zespole;
metody samooceny pracy zespołu;
czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole;
zasady efektywnego komunikowania się w zespołach interprofesjonalnych;
zasady nawiązywania kontaktu z pacjentką, jej rodziną lub opiekunem, budowania relacji i przekazywania informacji pacjentce lub osobie upoważnionej oraz metody usprawniające komunikację z pacjentką, jej rodziną lub opiekunem;
zasady komunikowania się z pacjentką odmienną kulturowo oraz pacjentką niedowidzącą i niewidzącą oraz niedosłyszącą i niesłyszącą;

zasady postępowania oraz radzenia sobie w przypadku mobbingu, dyskryminacji i innych zachowań patologicznych w środowisku pracy.
status i istotę zawodu położnej, rolę zawodową położnej w ujęciu historycznym i współczesnym oraz uwarunkowania i kierunki rozwoju zawodowego położnej;
definicję zawodu położnej według Międzynarodowego Stowarzyszenia Położnych (ICM), funkcje i zadania zawodowe położnej w opiece nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia oraz nad jej dzieckiem i rodziną;
udział położnej w zespole interprofesjonalnym w procesie promocji zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji kobiety w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia;
istotę opieki położniczej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Dorothea Orem, Callista Roy, Ramona Mercer);
istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, niebezpieczeństwa oraz obowiązujące zasady i technikę wykonywania przez położną podstawowych czynności pielęgniarских i położniczych w ramach świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych zgodnie z obowiązującymi wytycznymi;
metody, sposoby, zasady, techniki, procedury i algorytmy stosowane w praktyce zawodowej położnej, w specjalistycznej opiece nad kobietą ciężarną, rodzącą i w okresie połogu oraz jej dzieckiem, a także nad kobietą zagrożoną chorobą i kobietą z chorobą ginekologiczną, oraz w związku z tranzycją płci;
czynniki wpływające na przebieg gojenia się ran oraz sposoby gojenia się ran i zasady postępowania z raną czystą, zanieczyszczoną i zakażoną;
szczepienia ochronne i rodzaje szczepionek wynikające z obowiązującego programu szczepień ochronnych w Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności wykonywane w okresie noworodkowym i niemowlęcym oraz zalecane kobietom w okresie ciąży, oraz ich działanie;
wskazania i przeciwwskazania do wykonywania szczepień ochronnych;
procedury wykonywania szczepień ochronnych w aspekcie bezpieczeństwa pacjentki i osoby wykonującej szczepienie;
zasady dokumentowania stanu zdrowia odbiorcy usług położniczych i prowadzenia dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji w postaci elektronicznej, oraz jej zabezpieczenia;
konceptcje i założenia promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
zadania położnej w zakresie promocji zdrowia i zasady konstruowania programów promocji zdrowia;
strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;

organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań i uprawnień zawodowych położnej oraz innych pracowników systemu ochrony zdrowia;
kompetencje położnej podstawowej opieki zdrowotnej, warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń zdrowotnych udzielanych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz zasady kontraktowania i koordynowania świadczeń zdrowotnych w podstawowej opiece zdrowotnej;
standardy przeprowadzania badań kwalifikacyjnych do wykonywania szczepień ochronnych zgodnie z przepisami prawa, procedury obowiązujące w sytuacji wystąpienia NOP oraz zasady prowadzenia sprawozdawczości w zakresie szczepień ochronnych;
zapotrzebowanie na energię, składniki odżywcze i wodę u człowieka zdrowego i chorego w różnym wieku i stanie zdrowia;
zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku, żywienia dojelitowego i pozajelitowego oraz podstawy edukacji żywieniowej;
zasady żywienia kobiety w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem okresu ciąży i karmienia piersią, oraz zasady żywienia noworodków i niemowląt;
zasady oceny stanu odżywienia, przyczyny i rodzaje niedożywienia oraz zasady leczenia dietetycznego i powikłania dietoterapii;
środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego;
pojęcia stanowiska pracy, zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności na położniczych stanowiskach pracy;
przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na położniczych stanowiskach pracy;
podstawowe metody organizacji opieki położniczej i ich znaczenie dla jakości tej opieki;
zasady tworzenia i rozwoju różnych form działalności zawodowej położnej;
podstawy zarządzania, etapy planowania pracy własnej i podległego personelu;
zakresy uprawnień zawodowych i kwalifikacje w położnictwie, możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego;
uwarunkowania zapewnienia jakości w opiece położniczej oraz zasady zarządzania jakością tej opieki;
zakres badania podmiotowego i badania fizykalnego noworodka (z uwzględnieniem oceny odruchów noworodkowych), niemowlęcia i pacjenta dorosłego w zakresie uprawnień zawodowych położnej;

zasady prowadzenia i dokumentowania badania podmiotowego i badania fizykalnego;
metody i techniki kompleksowego badania fizykalnego, w szczególności noworodka, niemowlęcia oraz kobiety w każdym okresie życia i stanie zdrowia, dla potrzeb opieki sprawowanej przez położną;
system opisu objawów i dolegliwości pacjentki według schematów OLD CART (<i>Onset</i> – objawy/dolegliwości, <i>Location</i> – umiejscowienie, <i>Duration</i> – czas trwania, <i>Character</i> – charakter, <i>Agravating/Alleviating factors</i> – czynniki nasilające/łagodzące, <i>Radiation</i> – promieniowanie, <i>Timing</i> – moment wystąpienia), FIFE (<i>Feelings</i> – uczucia, <i>Ideas</i> – idee, <i>Function</i> – funkcja, <i>Expectations</i> – oczekiwania), SAMPLE (<i>Symptoms</i> – objawy, <i>Allergies</i> – alergię, <i>Medications</i> – leki, <i>Past medical history</i> – przebyte choroby/przeszłość medyczna, <i>Last meal</i> – ostatni posiłek, <i>Events prior to injury/illness</i> – zdarzenia przed wypadkiem/zachorowaniem);
system opisu rozpoznania stanu zdrowia pacjentki dla potrzeb opieki sprawowanej przez położną PES (<i>Problem</i> – problem, <i>Etiology</i> – etiologia, <i>Symptom</i> – objaw);
sposoby przeprowadzania badania podmiotowego i badania fizykalnego przez położną z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności oraz sposoby gromadzenia danych o stanie zdrowia pacjentki z wykorzystaniem technologii cyfrowych;
znaczenie wyników badania podmiotowego i badania fizykalnego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjentki dla potrzeb opieki sprawowanej przez położną;
zasady przygotowania pacjentki do badania EKG i technikę wykonania badania EKG, EKG prawokomorowego oraz EKG z odprowadzeniami dodatkowymi;
zasady rozpoznawania w zapisie EKG załamek P, Q, R, S, T, U cech prawidłowego zapisu i cech podstawowych zaburzeń (zaburzenia rytmu serca, zaburzenia przewodnictwa, zaburzenia elektrolitowe, niedokrwienie, martwica mięśnia sercowego);
pojęcie zakażeń związanych z opieką zdrowotną, ich źródła, patogeny zakażeń szpitalnych, ich rezerwuary, drogi szerzenia się i łańcuch epidemiczny;
organizację nadzoru nad zakażeniami w podmiocie leczniczym oraz metody kontroli zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem roli specjalisty do spraw epidemiologii;
zasady profilaktyki, mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu odcewnikowym krwi, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu układu moczowego, zakażeniu układu pokarmowego o etiologii <i>Clostridioides difficile</i> , zakażeniu miejsca operowanego, zakażeniu ran przewlekłych i zakażeniu ogólnoustrojowym oraz zasady postępowania aseptycznego i antyseptycznego w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym;
zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), dziedzicznych systemów teleinformatycznych oraz rejestrów medycznych, a także zasady ich współdziałania;
metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych oraz ich wykorzystanie w praktyce zawodowej położnej;

podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjentki;
systemy telemedyczne i e-zdrowia oraz ich znaczenie dla usprawnienia udzielania świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń realizowanych przez położną;
rodzaje systemów telemedycznych, z uwzględnieniem podziału na systemy synchroniczne i asynchroniczne;
narzędzia techniczne wykorzystywane w systemach telemedycznych i e-zdrowia;
zakres i zasady udziału położnej w udzielaniu świadczeń zdrowotnych przy użyciu systemów telemedycznych i e-zdrowia.
zasady opieki położniczej podczas porodu fizjologicznego, przedwczesnego i patologicznego, zasady prowadzenia i przyjmowania porodu w warunkach pozaszpitalnych oraz standardy prowadzenia porodu przez położną;
mechanizmy porodów w położeniu podłużnym główkowym, przy nieprawidłowym ułożeniu główki (asynklityzm przedni i tylny, ułożenia odgięciowe), w położeniach miednicowych, przy nieprawidłowej budowie miednicy kostnej kobiety rodzącej i porodów bliźniaczych;
powikłania przebiegu porodu zależne od nieprawidłowej budowy miednicy kostnej kobiety rodzącej, nieprawidłowego usytuowania płodu w macicy, zaburzeń w przebiegu mechanizmu porodowego, zaburzeń czynności skurczowej mięśnia macicy, zaburzeń w rozwieraniu części pochwowej szyjki macicy, zaburzeń w funkcjonowaniu, oddzielaniu i wydalaniu łożyska oraz zasady postępowania w tych sytuacjach położniczych;
zadania położnej podczas porodu ze znieczuleniem farmakologicznym, porodu o nieprawidłowym przebiegu i porodu zabiegowego oraz porodu martwego dziecka;
zasady postępowania w sytuacjach nagłych w opiece okołoporodowej (w tym krwotoki położnicze, zator wodami płodowymi, dystocja barkowa, wypadnięcie pępowiny i części drobnych płodu);
niefarmakologiczne i farmakologiczne metody preindukcji, indukcji i stymulacji czynności skurczowej;
zasady psychoprofilaktyki porodu, ze szczególnym uwzględnieniem zróżnicowanych metod łagodzenia bólu porodowego;
metody monitorowania dobrostanu płodu w wybranych stanach klinicznych kobiety ciężarnej i rodzącej oraz płodu w okresie okołoporodowym;
zasady opieki nad noworodkiem bezpośrednio po urodzeniu;
uwarunkowania stanu zagrożenia życia noworodka oraz sytuacje wymagające resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
początkowe i zaawansowane zabiegi wykonywane podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka;

zadania położnej w monitorowaniu przebiegu ciąży i ocenie ryzyka położniczego;
metody i techniki komunikowania się z pacjentką niezdolną do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia, sytuację położniczą lub stosowane leczenie;
etiologię, patogenezę, metody diagnostyczne, leczenie i postępowanie pielęgnacyjno-położnicze w patologicznym przebiegu ciąży i porodu;
zasady monitorowania i metody oceny dobrostanu płodu w okresie ciąży fizjologicznej i ciąży o nieprawidłowym czasie trwania oraz w wybranych stanach klinicznych kobiety ciężarnej i rodzącej oraz płodu, a także wydolności łożyska, oraz rolę położnej w procesie diagnostyki w okresie okołoporodowym;
zasady monitorowania stanu płodu za pomocą fonokardiografii i elektrokardiografii (bezpośredniej, brzusznej);
zasady i metody monitorowania stanu płodu w stanach zagrożenia życia kobiety ciężarnej (w tym wstrząs, rozsiane wykrzepianie wewnątrznaczyniowe, rzućawka, ostry brzuch);
rekomendacje, wytyczne i algorytm postępowania diagnostycznego i profilaktyczno-leczniczego oraz standardy opieki położniczej nad kobietą ciężarną, rodzącą i w okresie porodu oraz patomechanizm, diagnostykę i sposoby terapii w przebiegu ciąży, porodu i porodu w przypadku współistnienia chorób niepołożniczych, chorób wynikających z reakcji organizmu kobiety na ciążę oraz z zaburzeń psychicznych;
zadania położnej w profilaktyce i czynnościach diagnostyczno-leczniczych w przypadku powikłanego przebiegu ciąży i porodu, chorób wynikających z reakcji organizmu kobiety na ciążę i chorób niepołożniczych u kobiety;
definicję porodu prawidłowego i nieprawidłowego oraz zakres opieki sprawowanej przez położną nad kobietą w okresie porodu, nad noworodkiem i ich rodziną;
proces laktacji i czynniki ryzyka niepowodzeń w karmieniu piersią oraz działania edukacyjne dotyczące promocji karmienia piersią i rozwiązywania problemów laktacyjnych;
zasady postępowania w sytuacjach nagłych występujących podczas ciąży, porodu i porodu oraz udział położnej w prowadzeniu intensywnego nadzoru położniczego;
uwarunkowania i zasady organizacji trójstopniowej opieki perinatalnej, w tym perinatalnej opieki hospicyjnej;
metody diagnostyczne w położnictwie oraz zadania położnej w przygotowaniu pacjentki i sprzętu do ich stosowania;
wpływ chorób zakaźnych i infekcyjnych na płodność kobiety, zasady profilaktyki nieswoistej i swoistej chorób zakaźnych stosowanej u kobiet w okresie ciąży i porodu, mechanizmy zakażenia płodu w przebiegu chorób bakteryjnych, pasożytniczych i wirusowych oraz wytyczne dotyczące postępowania z kobietą ciężarną i rodzącą oraz z noworodkiem w przypadku wystąpienia takich chorób;

wskazania do poradnictwa genetycznego i zakres diagnostyki wewnątrzmacicznej płodu;
elementy diagnostyki prenatalnej (podstawy i wskazania do wykonania diagnostyki prenatalnej, badania prenatalne nieinwazyjne i inwazyjne);
techniki wspomaganego rozrodu i zasady monitorowania ciąży po zapłodnieniu pozaustrojowym;
przyczyny krwawienia w pierwszej i drugiej połowie ciąży oraz zasady postępowania we wstrząsie i koagulopatii w położnictwie;
zmiany zachodzące w organizmie kobiety w różnych okresach jej życia i nieprawidłowości w budowie narządów płciowych;
prawidłowy przebieg cyklu miesięczkowego i jego zaburzenia, naturalne metody regulacji poczęć oraz rodzaje antykoncepcji;
granice norm i patologii seksualnych oraz zaburzenia seksualne występujące u kobiet w okresie rozrodczym;
cele i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz rolę położnej w tej opiece;
czynniki wpływające na płodność kobiety i mężczyzny oraz metody diagnozowania i leczenia niepłodności;
etiologię dysfunkcji mięśni dna miednicy oraz zasady profilaktyki zaburzeń statyki narządu rodneho i nietrzymania moczu;
postępowanie diagnostyczne, lecznicze i pielęgnacyjne u pacjentek ze stanami zapalnymi narządów rodnych, chorobami przenoszonymi drogą płciową, zaburzeniami statyki narządu rodneho i wysiłkowym nietrzymaniem moczu;
zasady postępowania z pacjentką przed przeprowadzeniem zabiegów ginekologicznych i po ich przeprowadzeniu oraz w trakcie radioterapii i chemioterapii, a także rolę i zadania położnej w tym zakresie;
rodzaje zabiegów ginekologicznych wykonywanych w ramach chirurgii jednego dnia oraz zasady asystowania przy tych zabiegach;
zmiany zachodzące w organizmie kobiety w okresie klimakterium;
udział położnej w badaniach diagnostycznych pacjentek z chorobami ginekologicznymi i ze zmianami w gruczole piersiowym;
etiologię i patogenezę chorób nowotworowych narządów płciowych żeńskich i gruczołu piersiowego oraz postępowanie leczniczo-pielęgnacyjne i rehabilitacyjne w tych chorobach;
charakterystykę poszczególnych nowotworów narządu rodneho pod względem etiologii, rozpoznania histopatologicznego, objawów klinicznych, podziału na stopnie

kliniczne według Międzynarodowej Federacji Ginekologów i Położników (<i>International Federation of Gynecology and Obstetrics</i>, IFGO) oraz stopnie zaawansowania nowotworu według klasyfikacji stopnia zaawansowania nowotworu TNM (<i>Tumour</i> – guz (pierwotny), <i>Node</i> – węzeł (chłonny), <i>Metastases</i> – przerzuty (odległe));
zasady i programy profilaktyki chorób nowotworowych narządu rodnego i piersi;
czynniki warunkujące prawidłowy rozwój prenatalny i postnatalny;
etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, rokowanie, metody diagnostyczne i terapeutyczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka i wcześniaka oraz żywienie noworodka i specyfikę opieki nad noworodkiem w zależności od stopnia jego dojrzałości i stanu klinicznego;
rodzaje odporności, czynniki modyfikujące odporność oraz odrębności układu odpornościowego noworodka;
zasady pielęgnowania noworodka zdrowego, chorego oraz z wadą i urazem okołoporodowym, w tym noworodka pacjentki chorej na AIDS lub zakażonej wirusem HIV, w zależności od stopnia jego dojrzałości;
zasady prowadzenia fototerapii i tlenoterapii noworodka;
zasady organizacji opieki neonatologicznej i intensywnego nadzoru nad noworodkiem;
działania profilaktyczne podejmowane wobec dziecka w wieku rozwojowym, z uwzględnieniem noworodków i niemowląt;
etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, rokowanie, metody diagnostyczne i terapeutyczne oraz zasady opieki pielęgniarzkiej w najczęstszych chorobach wieku rozwojowego, w szczególności chorobach niemowląt;
zasady racjonalnego żywienia dziecka i zaburzenia w odżywianiu;
metody oceny rozwoju fizycznego i psychoruchowego dziecka, w szczególności niemowlęcia;
zasady opieki pielęgniarzkiej nad dzieckiem, w szczególności niemowlęciem, w najczęściej występujących chorobach układowych, alergicznych, zakaźnych i metabolicznych oraz stanach niedoborowych;
zasady udzielania pierwszej pomocy w oparzeniach i zadławieniach oraz postępowanie z raną oparzeniową u niemowlęcia i sposoby jej pielęgnowania;
etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, rokowanie, metody diagnostyczne i terapeutyczne oraz zasady opieki pielęgniarzkiej w najczęstszych chorobach układów i narządów organizmu człowieka;
rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania zgodnie z uprawnieniami zawodowymi położnej w zakresie samodzielnego wystawiania skierowań na badania diagnostyczne w poszczególnych stanach klinicznych oraz zasady wykonywania badania EKG i interpretowania jego wyniku;

właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjentki w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;
czynniki zwiększające ryzyko okołooperacyjne i profilaktykę zakażeń chirurgicznych;
zasady przygotowania pacjentki do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym oraz w chirurgii jednego dnia, specyfikę pracy w bloku operacyjnym, a także zasady opieki nad pacjentką po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;
zasady opieki nad pacjentką z przetoką jelitową i przetoką moczową wyłonionymi czasowo i na stałe oraz pacjentką objętą terapią żywieniową;
zasady postępowania z kobietą ciężarną z urazem, zakażeniem tkanek miękkich i chorobami chirurgicznymi;
etiopatogenezę, objawy kliniczne i zasady postępowania w podstawowych zaburzeniach psychicznych, w tym w depresji poporodowej i psychozach okołoporodowych oraz zaburzeniach psychicznych w okresie klimakterium i senium;
zasady postępowania wspierającego, edukacyjnego i psychoterapeutycznego w przypadku poronienia, urodzenia dziecka martwego, niepełnosprawnego lub nieuleczalnie chorego;
psychologiczne konsekwencje porodu matki małoletniej, w późnym wieku i samotnej oraz rodzaje i formy jej wsparcia;
stany zagrożenia zdrowia i ich objawy kliniczne oraz aparaturę wykorzystywaną w diagnostyce;
wytyczne i zasady postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie według Polskiej Rady Resuscytacji (<i>Polish Resuscitation Council</i> , PRC) i Europejskiej Rady Resuscytacji (<i>European Resuscitation Council</i> , ERC);
zasady przyrządowego i bezprzyrządowego monitorowania stanu zdrowia kobiety i noworodka w intensywniej terapii;
obowiązujące wytyczne dotyczące postępowania podczas wykonywania zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Advanced Life Support</i> , ALS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;
farmakologiczne metody łagodzenia bólu porodowego (analgezja wziewna, regionalna i miejscowa, dożylna lub domięśniowe stosowanie opioidów), przygotowanie do analgezji, zasady postępowania w przypadku analgezji i monitorowania jej przebiegu oraz opieki nad kobietą rodzącą, w okresie połogu i nad noworodkiem;
metody rehabilitacji i fizjoterapii stosowane w ginekologii, położnictwie i neonatologii;
rolę i zadania położnej oraz instytucji rządowych i pozarządowych w podejmowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych;

zasady usprawniania pacjentek po operacjach ginekologicznych, ginekologiczno-onkologicznych i chirurgicznych w obrębie piersi, w tym po mastektomii;
zasady rehabilitacji wspierającej rozwój psychomotoryczny noworodka i niemowlęcia zdrowego i chorego;
zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych oraz zasady zapewnienia bezpieczeństwa osobom udzielającym pomocy, poszkodowanym i świadkom zdarzenia;
obowiązujące wytyczne dotyczące postępowania podczas wykonywania podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support</i> , BLS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;
działania zapobiegające następstwom nagłych stanów zagrożenia zdrowia, w szczególności poresuscytacyjnym;
przedmiot, cel i obszar badań naukowych oraz paradygmaty położnictwa;
znaczenie badań naukowych dla praktyki zawodowej położnej i rozwoju zawodu położnej;
położnicze organizacje naukowe i ich rolę w badaniach naukowych;
metody i techniki prowadzenia badań naukowych w położnictwie;
zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej w działalności zawodowej położnej.
UMIEJĘTNOŚCI- w zakresie umiejętności absolwent potrafi
posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym i wykorzystywać znajomość topografii narządów oraz wykazywać różnice w budowie noworodka, niemowlęcia i dorosłego;
opisywać zmiany w funkcjonowaniu organizmu człowieka jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy;
interpretować fizjologiczne procesy, ze szczególnym uwzględnieniem neurohormonalnej regulacji procesów fizjologicznych;
łączyć zmiany morfologiczno-czynnościowe w obrębie tkanek, narządów i układów z objawami klinicznymi i wynikami badań diagnostycznych oraz wskazywać konsekwencje rozwijających się zmian patologicznych dla organizmu człowieka;
szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych;
wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób oraz w diagnostyce prenatalnej;

współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki;
współuczestniczyć w zapobieganiu błędom przedlaboratoryjnym;
właściwie interpretować wyniki badań laboratoryjnych;
rozpoznawać najczęściej spotykane mikroorganizmy patogenne oraz pasożyty człowieka na podstawie ich budowy, fizjologii, cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych;
zaplanować i wykonać podstawowe działania z zakresu diagnostyki mikrobiologicznej oraz zinterpretować uzyskane wyniki;
szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych, ze szczególnym uwzględnieniem okresu ciąży i karmienia piersią;
posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
wystawiać recepty na leki, w tym recepturowe, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne w ramach kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;
przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;
obliczać dawki leków zgodnie z charakterystyką produktu leczniczego;
stosować zasady ochrony radiologicznej.
rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;
oceniać związek choroby i hospitalizacji ze stanem fizycznym i psychicznym człowieka;
rozpoznawać zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym człowieka oraz oceniać proces adaptacji człowieka w różnych kontekstach zdrowia i choroby, a także wskazywać rolę wsparcia społecznego i psychologicznego w opiece nad człowiekiem zdrowym i chorym;
oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych takich jak stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba, przemoc fizyczna, przemoc seksualna oraz wprowadzać elementarne formy pomocy psychologicznej, a także informować o specjalistycznych formach pomocy;
rozpoznawać problemy psychospołeczne macierzyństwa małoletnich i kobiet w późnym wieku oraz wskazywać rolę wychowania seksualnego w życiu człowieka;
rozpoznawać problemy psychologiczne związane z prokreacją (zaburzenia płodności, aborcja, poronienie, utrata dziecka w okresie okołoporodowym) i udzielać wsparcia psychicznego;

rozpoznawać problemy psychologiczne i zaburzenia psychiczne występujące u kobiet w okresie ciąży, porodu i porodu oraz w okresie klimakterium, a także w związku z tranzycją płci;
identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się w sytuacjach trudnych, wykazywać umiejętność aktywnego słuchania oraz tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentką i członkami zespołu interprofesjonalnego;
wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece nad kobietą, w tym nad pacjentką i jej rodziną w sytuacji straty ciąży, ciężkiej choroby lub niepełnosprawności dziecka oraz choroby przewlekłej lub o niepomyślnym rokowaniu;
wskazywać i stosować właściwe techniki redukcji lęku i metody relaksacyjne;
stosować techniki zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego oraz rozwijać zasoby osobiste umożliwiające radzenie sobie z zespołem wypalenia zawodowego;
stosować techniki radzenia sobie w sytuacjach trudnych w pracy zawodowej położnej takich jak ciężka choroba pacjentki, śmierć, błąd medyczny, przemoc fizyczna i psychiczna;
proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dysfunkcjom w różnych grupach społecznych w oparciu o zasady humanizmu;
diagnozować czynniki wpływające na sytuację zdrowotną jednostki w obrębie rodziny i społeczności lokalnej;
rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług położniczych;
opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców usług położniczych;
stosować przepisy prawa dotyczące realizacji praktyki zawodowej położnej oraz praw pacjenta i zasad bezpieczeństwa;
analizować światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;
analizować funkcjonowanie systemów opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;
stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF) oraz procedur medycznych;
rozstrzygać dylematy etyczne i moralne występujące w praktyce zawodowej położnej;
rozpoznawać potrzeby pacjentek, ich rodzin lub opiekunów wynikające z odrębności kulturowych i religijnych oraz podejmować interwencje zgodne z zasadami etyki zawodowej położnej;

korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu oraz planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy;
identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej;
wskazywać sposoby rozwiązywania problemów przedstawianych przez członków zespołu;
stosować zasady prawidłowej i efektywnej komunikacji z członkami zespołu interprofesjonalnego;
korzystać z piśmiennictwa medycznego w języku angielskim, a w przypadku prowadzenia kształcenia w języku angielskim – z piśmiennictwa medycznego w innym języku obcym;
porozumiewać się w języku angielskim, a w przypadku prowadzenia kształcenia w języku angielskim – w innym języku obcym, na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
posługiwać się właściwym nazewnictwem z zakresu opieki położniczej, neonatologicznej i ginekologicznej oraz wyjaśniać podstawowe pojęcia z zakresu praktyki zawodowej położnej;
gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania fizykalnego i analizy dokumentacji w celu rozpoznania stanu zdrowia kobiety z chorobą ginekologiczną, kobiety ciężarnej, rodzącej i w okresie porodu oraz noworodka, a także interpretować i dokumentować uzyskane wyniki na potrzeby diagnozy pielęgniarstwa lub położniczej;
prować dokumentację medyczną, w tym w postaci elektronicznej, oraz posługiwać się nią i zabezpieczać zgodnie z przepisami prawa;
przygotowywać kobietę i jej dziecko oraz stanowisko pracy do przeprowadzenia badań i zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych oraz leczniczych stosowanych w położnictwie, neonatologii i ginekologii, a także uczestniczyć w ich przeprowadzaniu;
wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, saturacji oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu lub długości ciała, obwodów: głowy, klatki piersiowej i talii, wskaźnika masy ciała (<i>Body Mass Index</i> , BMI)), w tym noworodka po porodzie, oraz pulsoksymetrię, gazometrię, w tym z krwi pępowinowej oraz interpretować ich wyniki;
wystawiać skierowania na wykonanie badań diagnostycznych określonych w przepisach prawa oraz pobierać materiał do badań laboratoryjnych i bakteriologicznych oraz asystować lekarzowi przy specjalistycznych badaniach diagnostycznych stosowanych w położnictwie, neonatologii i ginekologii oraz u mężczyzn w związku z leczeniem niepłodności lub tranzycją płci;
pobierać wymaz do oceny biocenozy z pochwy i szyjki macicy oraz wymaz cytologiczny, w tym na podłoże płynne i metodą tradycyjną, pobierać materiał w związku z leczeniem niepłodności lub tranzycją płci oraz zabezpieczyć pobrany

materiał – zgodnie z obowiązującymi procedurami;
pobierać materiał biologiczny (wymaz z warg sromowych, przedsionka pochwy, tylnego sklepienia pochwy, okolicy odbytu oraz z jamy ustnej) od kobiety będącej ofiarą przemocy seksualnej oraz zabezpieczyć pobrany materiał zgodnie z obowiązującymi procedurami;
wykonać pomiar glikemii i ciał ketonowych we krwi z użyciem glukometru, pomiar glukozy i ciał ketonowych w moczu z użyciem pasków diagnostycznych, pomiar cholesterolu we krwi oraz wykonać inne testy paskowe;
wykonać badania przesiewowe noworodka;
wykonać badanie piersi, ocenić gruczoł piersiowy i prowadzić edukację w zakresie samobadania;
przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami farmakoterapii i standardami opieki sprawowanej przez położną;
obliczyć dawkę leku, podawać pacjentce leki różnymi drogami zgodnie z uprawnieniami zawodowymi położnej lub pisemnym zleceniem lekarza, oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie;
zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego;
zakładać cewnik do pęcherza moczowego, usuwać cewnik oraz monitorować diurezę i prowokować mikcję, a także prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów w organizmie pacjentki, noworodka i niemowlęcia;
wykonywać zabiegi doodbytnicze;
pielęgnować przetoki jelitowe i moczowe u kobiety, noworodka i niemowlęcia;
zakładać zgłębnik do żołądka kobiety, noworodka i niemowlęcia, monitorować jego położenie i drożność oraz go usuwać;
wykorzystywać dostępne metody i techniki karmienia pacjentki, noworodka i niemowlęcia;
wykonywać zabiegi higieniczne, pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;
dobierać metody, techniki i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji oraz oceniać ryzyko rozwoju odleżyn, a także stosować działania profilaktyczne;
usunąć dren z rany pooperacyjnej u pacjentki po operacji w obrębie jamy brzusznej, miednicy lub krocza;
ocenić proces gojenia się rany i zaopatrzyć ranę w ramach pomocy doraźnej;

ocenić ryzyko zakażenia rany oraz rozpoznać powikłania rany;
usunąć szwy z rany krocza, po cięciu cesarskim, cewniku i operacji ginekologicznej;
przemieszczać i pozycjonować pacjentkę z wykorzystaniem różnych technik i metod, z zastosowaniem zasad bezpieczeństwa pacjentki i położnej;
prowadzić wykonywanie ćwiczeń czynnych i biernych oraz gimnastykę oddechową oraz wykonywać drenaż ułożeniowy, inhalację i odśluzowywanie dróg oddechowych pacjentki;
stosować zabiegi przeciwzapalne;
wykonywać szczepienia ochronne, w tym przeciw grypie, wirusowemu zapaleniu wątroby (WZW), wirusowi Human Papilloma Virus (HPV), COVID-19, tężcowi, pneumokokom oraz inne obowiązkowe i zalecane szczepienia ochronne, w szczególności okresu noworodkowego i kobietom ciężarnym, zgodnie z przepisami prawa;
rozpoznawać i klasyfikować NOP oraz charakteryzować miejscowe i uogólnione reakcje organizmu występujące u kobiety, noworodka i niemowlęcia po szczepieniu ochronnym, a także podejmować stosowne działania;
wykonywać procedurę higienicznego mycia i dezynfekcji rąk, stosować środki ochrony indywidualnej, zakładać i zdejmować rękawice medyczne jednorazowego użycia oraz zakładać odzież operacyjną;
stosować zasady aseptyki i antyseptyki mające zastosowanie w praktyce zawodowej położnej, postępować z odpadami medycznymi oraz stosować procedurę poekspozycyjną;
przygotować narzędzia i sprzęt medyczny do realizacji procedur oraz skontrolować skuteczność sterylizacji;
oceniać potencjał zdrowotny kobiety i jej rodziny z rozpoznaniem czynników ryzyka chorób wynikających ze stylu życia oraz z wykorzystaniem narzędzi pomiaru, a także edukować kobietę w zakresie samokontroli stanu zdrowia;
dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób, kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych oraz opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia;
udzielać świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zgodnie z uprawnieniami zawodowymi położnej;
diagnozować sytuację kobiety w każdym okresie życia i stanie zdrowia oraz jej rodziny w środowisku zamieszkania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych i podejmować działania zgodnie z uprawnieniami zawodowymi położnej;
współpracować z zespołem podstawowej opieki zdrowotnej (pielęgniarką podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej) sprawującym opiekę nad kobietą i jej rodziną oraz z asystentem rodziny;

rozpoznawać przemoc domową i inne patologie społeczne oraz dokonywać interwencji w sytuacji kryzysu w rodzinie;
przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;
oceniać stan odżywienia i sposób żywienia, prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia kobiety w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia;
stosować i zalecać diety terapeutyczne w wybranych chorobach, nadzorować odrębności żywienia zbiorowego i rozpoznawać powikłania dietoterapii;
planować podstawowe diety pod względem ilościowym i jakościowym, w tym zalecenia żywieniowe dla kobiety w okresie ciąży i karmienia piersią;
dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania;
monitorować zagrożenia w pracy położnej oraz czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych i wypadków przy pracy;
planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy oraz analizować różne formy działalności zawodowej położnej;
współuczestniczyć w opracowywaniu standardów i procedur praktyki położniczej oraz monitorować jakość opieki położniczej;
podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy i współpracy w zespole;
nadzorować i oceniać pracę podległego zespołu;
przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i badanie fizykalne noworodka, niemowlęcia i kobiety w każdym okresie jej życia, z uwzględnieniem sytuacji zdrowotnej, oraz analizować i interpretować jego wyniki;
zastosować ocenę kompleksową stanu zdrowia pacjenta (kobiety, noworodka, niemowlęcia) według schematu cztery A (<i>Analgesia</i> – znieczulenie, <i>Activity of daily living</i> – aktywność życia, <i>Adverse effects</i> – działania niepożądane, <i>Aberrant behaviors</i> – działania niepożądane związane z lekami), stosować system opisu rozpoznania stanu zdrowia dla potrzeb opieki sprawowanej przez położną PES oraz oceniać kompletność zgromadzonych informacji dotyczących sytuacji zdrowotnej według schematu SOAP (<i>Subjective</i> – dane subiektywne, <i>Objective</i> – dane obiektywne, <i>Assessment</i> – ocena, <i>Plan/Protocol</i> – plan działania);
rozpoznawać i interpretować podstawowe odrębności w badaniu noworodka, niemowlęcia i dorosłego, w szczególności kobiety w różnych okresach jej życia;
wykorzystywać techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, narządów zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych pacjentki (badanie i samobadanie), jamy brzusznej, narządów płciowych, układu

sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta (noworodka, niemowlęcia, kobiety);
przeprowadzać badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności oraz gromadzić dane o stanie zdrowia pacjentki z wykorzystaniem technologii cyfrowych;
stosować skale lub kwestionariusze wykorzystywane do diagnozowania stanu zdrowia oraz oceny ryzyka wystąpienia zaburzeń u noworodka, niemowlęcia i dorosłego;
formułować wstępne rozpoznanie stanu zdrowia noworodka, niemowlęcia i dorosłego na podstawie wyników badania podmiotowego i badania fizykalnego oraz dokumentować wynik rozpoznania dla potrzeb opieki sprawowanej przez położną;
wykonać badanie EKG, EKG prawokomorowe oraz EKG z odprowadzeniami dodatkowymi u pacjentki w spoczynku oraz interpretować składowe prawidłowego zapisu czynności bioelektrycznej serca;
rozpoznać, na podstawie zapisu EKG, zaburzenia zagrażające życiu lub zdrowiu pacjentki;
stosować zasady zapobiegania zakażeniom związanym z opieką zdrowotną i zwalczania ich;
stosować zasady zapobiegania zakażeniom odcewnikowym krwi, szpitalnemu zapaleniu płuc, zakażeniom układu moczowego, układu pokarmowego o etiologii <i>Clostridioides difficile</i> , miejsca operowanego i ran przewlekłych oraz zakażeniu ogólnoustrojowemu;
stosować środki ochrony indywidualnej niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa swojego, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami związanymi z opieką zdrowotną oraz wdrażać odpowiedni rodzaj izolacji pacjentów;
interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemów informacji w ochronie zdrowia z wykorzystaniem zaawansowanych metod i technologii informatycznych w wykonywaniu i kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych;
posługiwać się dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz ochrony danych osobowych;
posługiwać się językiem migowym oraz innymi sposobami i środkami komunikowania się w opiece nad pacjentką niedosłyszącą lub niesłyszącą;
stosować narzędzia wykorzystywane w systemach telemedycznych i e-zdrowia;
wspierać pacjentkę w zakresie wykorzystywania systemów teleinformatycznych do samoopieki w stanie zdrowia i stanie choroby.
dokonywać oceny stanu zdrowia kobiety ciężarnej, rodzącej i w okresie połogu, płodu i noworodka oraz sytuacji położniczej przy pomocy dostępnych metod i środków,

interpretować wyniki badań, wdrażać interwencje położnicze oraz dokonywać ewaluacji opieki położniczej;
rozpoznawać i eliminować czynniki ryzyka w przebiegu porodu, a w przypadku konieczności zapewniać pacjentce i jej dziecku opiekę specjalistów;
podejmować działania profilaktyczne i w zakresie promocji zdrowia w stosunku do kobiet w okresie okołoporodowym oraz stosować w opiece okołoporodowej zasady wynikające z regulacji prawnych;
zyskiwać założenia psychoprofilaktyki położniczej oraz dokonywać wyboru niefarmakologicznych metod łagodzenia bólu porodowego i stosować te metody;
ustalać indywidualny plan porodu, a w przypadku konieczności dokonywać jego modyfikacji;
rozpoznawać początek porodu i oceniać jego postęp na podstawie badania położniczego zewnętrznego, wewnętrznego i obserwacji zachowania kobiety rodzącej oraz prognozować prawdopodobny przebieg porodu i oceniać możliwości odbycia porodu drogami i siłami natury;
monitorować i oceniać różnymi metodami dobrostan płodu podczas porodu, interpretować wyniki tej oceny oraz rozpoznawać zagrożenia dla płodu wynikające z nieprawidłowego wyniku badania;
monitorować dobrostan płodu podczas ciąży i porodu z wykorzystaniem badania kardiotokograficznego (KTG) oraz dokonać interpretacji zapisów KTG kobiety ciężarnej i rodzącej;
ocenić zagrożenia dla płodu wynikające z nieprawidłowego zapisu KTG podczas ciąży i porodu;
przygotować pacjentkę do testu niestresowego (<i>Non stress test</i> , NST) oraz do testów stresowych;
sprawować opiekę położniczą nad kobietą rodzącą w poszczególnych okresach porodu i stosować konieczne procedury zgodne ze standardem opieki okołoporodowej;
nacinać krocze, rozpoznawać pęknięcie krocza różnego stopnia i szyć krocze nacięte lub pęknięte I i II stopnia;
prowadzić i przyjmować poród fizjologiczny oraz miednicowy;
wdrażać standardy opieki położniczej w przypadku porodu pacjentki zakażonej wirusem HIV i w innych sytuacjach trudnych wskazanych w standardzie opieki okołoporodowej;
rozpoznawać stany nagłe w przebiegu porodu, w tym łożysko przodujące, łożysko przedwcześnie odklejone, krwotok położniczy, dystocję barkową oraz wypadnięcie pępowiny i części drobnych płodu, a także postępować zgodnie z rekomendacjami w tym zakresie;

udzielać pierwszej pomocy położniczej (zabezpieczać dostęp do żyły obwodowej, podawać wlew kroplowy, stosować tlenoterapię, utrzymywać drożność dróg oddechowych, wykonywać czynności resuscytacyjne u pacjentki i noworodka, zabezpieczać ranę krocza lub szyjki macicy, wykonywać ręczne wydobycie łożyska, udzielać pomocy ręcznej w porodzie miednicowym);
wykonywać zabiegi okołoporodowe u noworodka i oceniać jego stan według obowiązujących skal oceny i algorytmów;
rozpoznawać stan zagrożenia życia oraz sytuacje wymagające resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka;
monitorować w sposób bezprzrządowy i przrządowy czynności życiowe noworodka;
dobierać właściwe środki i metody w świadczeniu opieki w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka;
wykonać początkowe zabiegi resuscytacyjne u noworodka (zabezpieczenie przed utratą ciepła, udrożnienie dróg oddechowych, stymulacja dotykiem);
wykonać zaawansowane zabiegi resuscytacyjne u noworodka, z wyłączeniem intubacji dotchawiczej; D.U23. zapobiegać powikłaniom
zapobiegać powikłaniom wynikającym z resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka;
stosować metody komunikowania się z pacjentką niezdolną do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia, sytuację położniczą, w tym w sytuacjach szczególnych w opiece okołoporodowej, lub ze względu na stosowane leczenie;
komunikować się z członkami zespołu interprofesjonalnego w zakresie pozyskiwania i przekazywania informacji o stanie zdrowia i sytuacji położniczej pacjentki;
rozpoznawać i eliminować czynniki ryzyka w przebiegu ciąży i porodu, a w przypadku konieczności zapewniać pacjentce i jej dziecku opiekę specjalistyczną;
ustalać indywidualny plan opieki prenatalnej w odniesieniu do kobiety ciężarnej, a w przypadku konieczności dokonywać jego modyfikacji;
planować postępowanie położnicze i obejmować opieką położniczą kobietę ciężarną i w okresie porodu, w zależności od rozpoznanej sytuacji położniczej;
wdrażać standardy opieki nad kobietą ciężarną z zagrożeniem porodu przedwczesnego i w przebiegu porodu przedwczesnego;
promować karmienie naturalne, prowadzić poradnictwo laktacyjne w okresie przygotowania do laktacji i jej przebiegu, rozpoznawać problemy laktacyjne i podejmować działania prewencyjne w tym zakresie;
realizować zadania położnej w opiece profilaktycznej, diagnostycznej, terapeutycznej i

rehabilitacyjnej nad kobietami ciężarnymi i w okresie połogu;
rozpoznawać ciążę na podstawie objawów domyślnych, prawdopodobnych i pewnych;
stosować profilaktykę ogólną i swoistą chorób zakaźnych wobec kobiet przygotowujących się do macierzyństwa i kobiet ciężarnych;
planować i sprawować opiekę położniczą nad kobietą w okresie okołoporodowym powikłanym współistniejącymi chorobami położniczymi i niepołożniczymi;
monitorować stan matki i dziecka oraz zapewniać wsparcie w sytuacji szczególnej obejmującej poronienie, urodzenie dziecka martwego, niezdolnego do życia, z wadą i urazem okołoporodowym lub z ciężką chorobą;
dokonać oceny dobrostanu płodu za pomocą dostępnych metod klinicznych oraz wskazać różnice i podobieństwa w ocenie dobrostanu płodu za pomocą metod bezpośrednich i pośrednich;
dokonać wyboru metod rejestracji dobrostanu płodu, uwzględniając czas trwania ciąży, objawy kliniczne oraz stan kobiety ciężarnej i płodu;
zaproponować metody weryfikacji zapisu KTG w ciąży o przebiegu patologicznym oraz analizować cechy charakteryzujące zapisy KTG w wybranych chorobach wnikających przebieg ciąży;
ocenić zagrożenia płodu wynikające z nieprawidłowego zapisu KTG podczas ciąży i porodu;
sprawować opiekę psychologiczną nad pacjentką po stracie ciąży, matką małoletnią i w innych sytuacjach szczególnych w położnictwie;
przygotowywać kobietę i jej partnera do funkcji prokreacyjnej i do rodzicielstwa oraz prowadzić edukację w zakresie zachowań prekoncepcyjnych;
przewodzić działania edukacyjne w zakresie naturalnych metod regulacji poczęć i środków antykoncepcyjnych;
sprawować opiekę ginekologiczną nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia oraz nad osobą w związku z tranzycją płci i w sytuacji zaburzeń płodności;
planować i sprawować opiekę nad kobietą i jej partnerem w okresie prekoncepcyjnym i w przypadku wystąpienia problemu niepłodności;
planować i sprawować opiekę nad pacjentką doświadczającą niepowodzeń w prokreacji i nad rodziną obciążoną chorobami genetycznymi;
rozpoznawać choroby gruczołu piersiowego oraz edukować pacjentkę w zakresie samobadania i samoobserwacji;
rozpoznawać wczesne objawy chorób nowotworowych i stany przednowotworowe narządów płciowych, w tym ocenić wynik badania cytologicznego według klasyfikacji Papanicolaou i w systemie Bethesda;

rozpoznawać zaburzenia statyki narządu rodnego oraz uczestniczyć w profilaktyce i leczeniu zaburzeń uroginekologicznych;
rozpoznawać zaburzenia i patologie seksualne;
przygotowywać pacjentkę do ginekologicznych zabiegów operacyjnych przeprowadzanych z zastosowaniem różnych technik, planować i realizować opiekę po takich zabiegach oraz podczas radio- i chemioterapii, przygotowywać pacjentkę do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych, we współpracy z jej rodziną, a także asystować przy zabiegach ginekologicznych wykonywanych w ramach chirurgii jednego dnia;
planować i sprawować specjalistyczną opiekę nad noworodkiem w zależności od stopnia jego dojrzałości, masy urodzeniowej ciała i stanu klinicznego, w warunkach szpitalnych i pozaszpitalnych;
dokonywać oceny stanu noworodka i uczestniczyć w badaniach diagnostycznych noworodka;
zapobiegać powikłaniom wynikającym z udzielania świadczeń specjalistycznych w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka oraz monitorować stan noworodka po resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
przygotować noworodka do resuscytacji za pomocą aparatu Neopuff, do podłączenia wentylacji wspomagającej czynność oddechową przez zastosowanie nCPAP oraz aparatu Infant Flow;
rozpoznawać i klasyfikować NOP i charakteryzować miejscowe oraz uogólnione reakcje organizmu występujące u noworodka po szczepieniu ochronnym, a także udzielać wyczerpujących informacji na temat postępowania w przypadku ich wystąpienia;
oceniać wydolność opiekuńczą rodziców noworodka zdrowego, chorego i z wadami rozwojowymi oraz podejmować wobec rodziców noworodka działania edukacyjne promujące zdrowie, przygotowując ich do opieki nad dzieckiem w domu;
rozpoznawać problemy zdrowotne dziecka, w szczególności niemowląt i planować opiekę w najczęściej występujących chorobach układowych, alergicznych, zakaźnych i metabolicznych oraz stanach niedoborowych;
udzielać pierwszej pomocy w oparzeniach i zadławieniach oraz pielęgnować ranę oparzeniową u niemowlęcia;
rozpoznawać problemy zdrowotne pacjentek i planować opiekę nad pacjentką w przebiegu najczęściej występujących chorób wewnętrznych;
rozpoznawać wskazania do wykonania badań diagnostycznych i wystawiać skierowania na ich wykonanie, zgodnie z uprawnieniami zawodowymi położnej;
wykonywać badanie EKG i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu pacjentki oraz monitorować zapis czynności bioelektrycznej serca na kardiomonitorze pod kątem stanów zagrożenia jej zdrowia i życia;

planować opiekę nad pacjentką w przebiegu chorób chirurgicznych oraz rozpoznawać wczesne i późne powikłania po zabiegach operacyjnych i im zapobiegać;
prorowadzić opiekę pooperacyjną w położnictwie i ginekologii;
rozpoznawać problemy pacjentek z najczęściej występującymi zaburzeniami psychicznymi w okresie dojrzewania, okołoporodowym i klimakterium, określać cel działania medycznego i planować interwencje terapeutyczne, w tym psychoedukację;
prorowadzić rozmowę terapeutyczną;
rozpoznać stan zagrożenia życia;
przeprowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową dorosłego (w szczególności kobiety ciężarnej i rodzącej), noworodka i niemowlęcia, zgodnie z algorytmem zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych (ALS), z uwzględnieniem postępowania w odwracalnych przyczynach zatrzymania krążenia;
przygotowywać pacjentkę do znieczulenia i monitorować jej stan w trakcie znieczulenia;
oceniać poziom bólu, w tym bólu porodowego, reakcję pacjentki na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne metody postępowania przeciwbólowego;
prorowadzić rehabilitację przyłożkową po operacjach ginekologicznych, porodzie drogami natury i cięciu cesarskim;
stosować różne formy aktywności ruchowej w opiece nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia, w szczególności nad kobietą ciężarną i rodzącą oraz z chorobą ginekologiczną;
przeprowadzać ćwiczenia usprawniające w chorobach ginekologicznych oraz prorowadzić rehabilitację późną kobiet po mastektomii i operacjach w onkologii ginekologicznej;
prorowadzić rehabilitację wspierającą rozwój psychomotoryczny noworodka i niemowlęcia zdrowego i chorego;
udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia (w tym doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia, tamować krwawienia i krwotoki) oraz przygotowywać pacjentkę do transportu w takich przypadkach;
ocenić stan zagrożenia zdrowotnego, w szczególności wymagający podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS) na podstawie monitorowania bezprzyrządowego;
zapobiegać powikłaniom wynikającym z podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS);
wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator</i> , AED) i

bezprzrządowe udrażnianie dróg oddechowych;

krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych oraz wskazać możliwości ich wykorzystania w praktyce zawodowej położnej;

stosować regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej w działalności zawodowej położnej.